

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-08-30

Diarienummer: N608-1622/23

Handläggare: Josefin Olsson

E-post: tamara.tesanovic@forskola.goteborg.se

Förskolenämndens lokalbehovsplan 2023

Förslag till beslut

1. Förskolenämnden antar förskolenämndens lokalbehovsplan 2023 och översänder den till kommunstyrelsen för vidare hantering i stadens lokalförsörjningsprocess.
2. Förskolenämnden fastställer förvaltningens förslag på inriktningsprinciper som ska gälla vid nybyggnation av förskolor.

Sammanfattning

27 januari 2022 § 14 antog kommunfullmäktige Göteborgs Stads riktlinje för stadens lokalförsörjningsplan och nämndernas lokalbehovsplaner. Enligt riktlinjen ska samtliga nämnder i staden årligen besluta om en lokalbehovsplan och planen ska översändas till kommunstyrelsen i september månad. Förskoleförvaltningen har utifrån Göteborgs Stads riktlinje för stadens lokalförsörjningsplan och nämndernas lokalbehovsplan tagit fram förslag till förskolenämndens lokalbehovsplan för 2023.

Förskolenämndens lokalbehovsplan innehåller en lokalbehovsanalys samt kapitel gällande aktuella möjligheter och utmaningar, en lokalkostnadsanalys och en riskanalys. Strukturen följer den som anges i riktlinjen som antagits av kommunfullmäktige.

Lokalebehovsanalysen visar att det i nutid och närtid finns en överkapacitet av förskoleplatser både i staden som helhet samt per utbildningsområde, det finns dock lokala underskott i vissa mellanområden. Förvaltningen bedömer att det i nutid utifrån nuvarande lokalplanering inte finns något behov av fler förskoleplatser utifrån befintlig planering. Lokala underskott i närtid kan hanteras genom att barn erbjuds plats på förskola i ett annat mellanområde. I närtid bedömer förvaltningen att det finns ett behov av cirka 770 förskoleplatser. Behovet av platser i närtid beror framför allt på möjligheten att kunna erbjuda plats på förskola i barns boendemellanområde. Om behovet av platser i närtid är ett faktiskt behov beror på framtida beslut om definition gällande planeringsområde.

För övriga verksamheter som förskolenämnden ansvarar för, visar lokalbehovsanalysen att det inte finns något behov av fler lokaler i nutid eller närtid.

Förvaltningen har i samband med arbetet med lokalbehovsplan 2023 tagit fram förslag på inriktningsprinciper som ska gälla vid nybyggnation av förskolor och underlag gällande inriktningsprinciperna finns som en bilaga i lokalbehovsplanen.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Förskolenämndens lokalbehovsplan 2023 ger en bild av hur lokalbehoven ser ut för nämndens verksamheter. Planen innehåller även de utmaningar och risker förvaltningen ser kopplat till lokalbehov samt en lokalkostnadsanalys. Lokalbehovsanalysen tillsammans med dessa avsnitt skapar bättre förutsättningar för en långsiktig planering, effektivare användande av befintliga lokaler och underlag för beslut rörande lokaler.

Ett tydligt underlag och en analys av lokalbehov samt övriga avsnitt i lokalbehovsplanen bedöms inverka positivt på förvaltningens och stadens ekonomi.

Vidare förväntas ett fastställande av föreslagna inriktningsprinciper för nybyggnation av förskolor innebära ett steg i att förbättra möjligheterna för förvaltningen att påverka sina framtida lokalkostnader. Det bedöms också kunna bidra till resurseffektivisering inom andra områden, exempelvis lägre personal- samt måltidskostnader.

Bedömning ur ekologisk dimension

Lokalbehovsplanen förväntas skapa bättre förutsättningar för ett effektivare användande av förskolenämndens lokaler. En effektivare användning av både befintliga och tillkommande lokaler kommer sannolikt bidra till en minskad klimatpåverkan, dels genom att det finns rätt dimensionerade lokaler för verksamheterna, dels genom att befintliga lokaler kan användas på bästa sätt. Rätt geografiskt placerade lokaler där behoven finns skapar även bättre förutsättningar för ökat resande med till exempel kollektivtrafik eller cykel.

Bedömning ur social dimension

Lokalbehovsplanen förväntas skapa förutsättningar för att kunna möta de behov som finns för förskolenämndens verksamheter. Underlaget som lokalbehovsplanen utgör förväntas ha en positiv effekt för barn då den syftar till att det ska finnas rätt dimensionerade lokaler i staden samt att de ska vara rätt geografiskt placerade så att barn och vårdnadshavare kan erbjudas den verksamhet de har rätt till och önskar. Genom att lokalerna är rätt geografiskt placerade kan det även underlätta att få ihop livspusslet samt ha en positiv inverkan på integrationen om förskolornas placering ökar andelen barn som väljer att gå i förskola.

Barnkonventionen

Förvaltningens hantering ligger i linje med nämndens ansvar i skollagen och därmed även i enlighet med barnkonventionens intentioner.

Samverkan

Information har skett med de fackliga organisationerna vid förvaltningssamverkan den 20 september 2023.

Bilaga

Förskolenämndens lokalbehovsplan 2023

Ärendet

27 januari 2022 § 14 antog kommunfullmäktige Göteborgs Stads riktlinje för stadens lokalförsörjningsplan och nämndernas lokalbehovsplaner. Enligt riktlinjen ska samtliga nämnder i staden årligen besluta om en lokalbehovsplan och planen ska översändas till kommunstyrelsen i september månad. Ärendet medger ingen bordläggning.

Beskrivning av ärendet

Förskoleförvaltningen har utifrån Göteborgs Stads riktlinje för stadens lokalförsörjningsplan och nämndernas lokalbehovsplan tagit fram förslag till förskolenämndens lokalbehovsplan för 2023.

Lokalbehovsplanen beskriver de lokalbehov som finns kopplat till förskolenämndens verksamheter samt aktuella utmaningar och möjligheter, lokalkostnads- och riskanalys.

Riktlinje för stadens lokalförsörjningsplan och nämndernas lokalbehovsplan

Syftet med riktlinjen är att ange ramarna för kommunstyrelsen och nämnders ansvar, arbete och handlingsutrymme gällande framtagande av stadens lokalförsörjningsplan och nämnders lokalbehovsplaner samt beskriva gränssnittet mellan lokalförsörjningsplan och lokalbehovsplan.

I riktlinjen anges att nämndernas lokalbehovsplaner ska beslutas i respektive nämnd och översändas till kommunstyrelsen i september varje år. Beroende på omfattningen av nämndernas lokalbehov kan periodiciteten för antagande variera mellan ett årligt antagande eller som längst med ett antagande per mandatperiod. Det är upp till varje nämnd att fatta beslut om periodicitet för antagande. Förskolenämnden beslutade i september 2022 att en ny lokalbehovsplan ska upprättas varje år i förskolenämnden.

Riktlinjen tar upp i vilka tidsperspektiv som nämnderna ska redovisa sina lokalbehov; nutid (1–5 år), närtid (5–10 år) och framtid (10 år och framåt) samt vilka drivkrafter som huvudsakligen driver lokalbehoven. De drivkrafter som tas upp i riktlinjen är befolkningsmässiga förändringar, befintliga verksamhetslokaler samt mål.

I riktlinjen anges även vilka kapitel som lokalbehovsplanen alltid ska innehålla: lokalbehovsanalys, aktuella utmaningar och möjligheter, lokalkostnadsanalys och riskanalys. Analysen i dessa kapitel kommer att följas upp i stadens lokalförsörjningsplan. Nämnderna kan välja att lägga till kapitel utöver de fyra som riktlinjen anger.

Förskolenämndens lokalbehovsplan 2023

Strukturen i förskolenämndens lokalbehovsplan 2023 följer den kapitelindelning som anges i riktlinjen. Inga ytterligare kapitel har lagts till.

Lokalbehovsplanen i sig utgör ingen beställning om en eventuell utökning av förskoleplatser eller andra lokaler utan är endast en analys av lokalbehoven framåt. Separata uppdrag om förstudier, beställningar, uppsägningar samt beslut för projekt kommer att krävas för att realisera det som presenteras i lokalbehovsplanen.

I lokalbehovsanalysen är behovet i nutid beräknat utifrån antagande om att strömningar mellan mellanområden består. Med strömningar avses att barn erbjuds eller önskar plats på förskola i ett annat mellanområde än där de bor vilket innebär en rörelse mellan olika geografiska områden. Lokala underskott av platser i mellanområden kan därför komma

att hanteras genom att barn erbjuds plats på förskola i ett annat mellanområde än där de bor.

I närtid är behovet av platser, till skillnad från nutidsperspektivet, beräknat utifrån möjligheten att kunna erbjuda plats i det mellanområde där barnen bor. I närtid tas därmed inte hänsyn till strömningar och att lokala underskott kan hanteras genom att erbjuda plats i ett annat mellanområde. Att lokalbehovsanalysen i närtid utgår från möjligheten att kunna erbjuda plats i barns boendemellanområde kan innebära att det redovisade lokalbehovet överstiger det totala behovet för ett utbildningsområde och i staden som helhet. Förskoleförvaltningen har tagit upp utmaningen i att kunna bedöma behov av förskoleplatser utifrån avsaknad av inriktningar för hur nära barn ska ha till sin förskola i kapitlet om utmaningar och möjligheter. Under 2023 arbetar förvaltningen med att ta fram en definition gällande planeringsområden. Inför arbetet med lokalbehovsplan 2024 förväntas det finnas en framtagen och beslutad definition vilket kommer förbättra förutsättningarna för förvaltningen att bedöma behov av förskoleplatser.

Lokalebehovsanalysen visar att det nutid och närtid finns en överkapacitet av förskoleplatser både i staden som helhet samt per utbildningsområde, det finns dock lokala underskott i vissa mellanområden. Förvaltningen bedömer att det i nutid utifrån nuvarande lokalplanering inte finns något behov av fler förskoleplatser. Lokala underskott i närtid kan hanteras genom att barn erbjuds plats på förskola i ett annat mellanområde. I närtid bedömer förvaltningen att det finns ett behov av cirka 770 förskoleplatser. Behovet av platser i närtid beror framför allt på möjligheten att kunna erbjuda plats på förskola i barns boendemellanområde. Om behovet av platser i närtid är ett faktiskt behov beror på framtida beslut om definition gällande planeringsområden. Överkapaciteten i nutid och närtid samt utökning av platser för att kunna erbjuda plats i barnens boendemellanområde kommer innebära att avvecklingar eller tillfälliga stängningar av förskolor kommer bli nödvändiga. Förskoleförvaltningen arbetar tillsammans med stadsfastighetsförvaltningen med att den överkapacitet som finns i nutid i så stor utsträckning som möjligt kan användas som evakueringslösningar i samband med renovering av förskolor.

För framtidsperspektivet har ingen lokalbehovsanalys gjorts i årets plan. Förvaltningen kommer inför nästa år se över möjligheterna för hur lokalbehovet i framtidsperspektivet kan beskrivas, bland annat i relation till den nya riktlinje för nyckeltal för kommunala verksamhetslokaler som står inför antagande i kommunstyrelsen.

För övriga verksamheter som förskolenämnden ansvarar för, visar lokalbehovsanalysen att det inte finns något behov av fler lokaler i nutid eller närtid.

För att öka möjligheterna att påverka framtida lokalkostnader samt förbättra planeringsförutsättningarna gällande förskolelokaler har förvaltningen i samband med framtagandet av årets lokalbehovsplan tagit fram nedanstående förslag på inriktningsprinciper som ska gälla vid nybyggnation av förskolor.

- Minsta storlek på förskolor vid nybyggnation är fyra avdelningar.
- Förskolor ska byggas i sammanhållen byggnad.
- Förskolor ska i första hand byggas med jämt antal avdelningar.

Underlag gällande inriktningsprinciperna återfinns som en bilaga i lokalbehovsplanen.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningens bedömning är att lokalbehovsplanen följer den riktlinje som kommunfullmäktige beslutat om samt att den utgör ett relevant underlag till Göteborg Stads lokalförsörjningsplan 2024.

Ett framtida beslut om definition gällande planeringsområde bedömer förvaltningen kunna förbättra arbetet med kommande års lokalbehovsplaner. Tillsammans med ett beslut gällande inriktningsprinciperna vid nybyggnation kommer detta att kunna förbättra lokalbehovsanalysen i lokalbehovsplanen samt skulle kunna fungera som ett stöd till de planerande förvaltningarna i staden gällande förskolenämndens verksamheter.

Johan Olofson

Ulf Högberg

Förvaltningsdirektör

Avdelningschef ekonomi,
fastighet och säkerhet, intern
service

Expedieras till: stadsledningskontoret@stadshuset.goteborg.se